

Kontakt dla mediów:

e-mail: media@parp.gov.pl

Informacja prasowa

Warszawa, 19.12.2023 r.

Rzemiosło przeżywa renesans? PARP publikuje nowy raport!

Rzemiosło stanowi znaczącą część ogółu firm w Polsce. Co czwarte przedsiębiorstwo sektora MŚP zajmuje się działalnością rzemieślniczą. Czy jesteśmy świadkami rozkwitu tego sektora polskiej gospodarki? O motywacjach prowadzenia biznesu rzemieślniczego, jego podobieństwach i różnicach w stosunku do firm nierzemieślniczych, a także barierach możemy przeczytać w raporcie opublikowanym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości „Tropami polskiego rzemiosła”.

Według danych GUS-u liczba aktywnych przedsiębiorstw sektora MŚP w 2021 roku wynosiła w przybliżeniu 2,3 mln. Można zatem przyjąć, że rzemiosłem według szerszej definicji tego pojęcia zajmuje się w Polsce około 541 tys. firm, w tym około 353 tys. firm spełnia prawne kryteria rzemiosła.

Charakterystyka sektora

Dominującymi branżami w polskim rzemiośle są: budowlana i produkcji materiałów budowlanych, drzewna, tekstylna i odzieżowa, metalowa, elektrotechniczna i elektroniczna oraz spożywcza. Ważnym obszarem jest rzemiosło artystyczne.

Badania ujawniły dużą wewnętrzną różnorodność rzemiosła, która wynika przede wszystkim z ogromnego zróżnicowania przedmiotu działalności rzemieślniczej. Z kolei wspólną cechą firm rzemieślniczych jest bardzo duży wkład pracy manualnej w proces produkcji czy świadczenia usług, dążenie do zapewnienia wysokiej jakości produktu i jego wyjątkowego, zindywidualizowanego charakteru, a także dbałość o relacje z klientem, które w przypadku rzemiosła nabierają szczególnego znaczenia.

Rzemiosło coraz popularniejsze?

Obszarem znaczących różnic między firmami rzemieślniczymi a nierzemieślniczymi jest czas ich funkcjonowania na rynku. Okazuje się, że polskie rzemiosło, mimo skojarzeń ze swoją wielopokoleniową tradycją, historią i klimatem polskich miast i miasteczek, jest statystycznie „młodsze” niż firmy, których nie uznano za rzemieślnicze. Wśród przedsiębiorstw prowadzonych przez rzemieślników wyraźnie więcej jest bowiem tych, które powstały nie więcej niż 3 lata temu i w okresie od 4 do 7 lat temu (łącznie 49% w porównaniu do 24% wśród firm niezajmujących się rzemiosłem), a mniej tych o dłuższym stażu rynkowym. Wyjątkiem są tu firmy najstarsze, działające powyżej 25 lat – ich udział w obydwu grupach jest zbliżony (nieco ponad 10%).

Największa różnica dotyczy firm najmłodszych. Może ona świadczyć o relatywnie bardziej dynamicznym rozwoju przedsiębiorczości rzemieślniczej oraz rosnącym zapotrzebowaniu na produkty i usługi rzemieślnicze, które skłania osoby o odpowiednich kwalifikacjach do zakładania firm. Uzyskane dane mogą też wskazywać na wychodzenie z rynku najstarszych firm rzemieślniczych, co powoduje, że w ogólnej strukturze tego typu firm udział zyskują firmy młodsze.

Współczesne bariery rozwoju

Jako część sektora MŚP rzemiosło jest obciążone wszelkimi ograniczeniami typowymi dla sektora, wynikającymi ze stosunkowo niewielkiej skali działalności i ograniczonych zasobów. Blisko połowa firm nierzemieślniczych prowadzi aktywność na skalę ogólnopolską, a wśród rzemieślników – tylko 18%. Bariery, które doskwierają typowemu przedsiębiorcy z sektora MŚP (kapitałowe, technologiczne, kompetencyjne, prawne itp.), dotyczą typowego rzemieślnika w jeszcze większym stopniu. Wynika to z tego, że częściej zatrudniają mniej osób, a ich działalność w większej zależności od popytu lokalnego. Typowy dla rzemieślników tryb kształcenia nie obejmuje wiedzy np. z zakresu marketingu, zarządzania czy prawa.

Na tle firm nierzemieślniczych przedstawiciele rzemiosła częściej notowali w 2022 roku spadek przychodów. Cele krótkoterminowe co trzeciej firmy rzemieślniczej to utrzymanie się na rynku i utrzymanie płynności. Nieliczni rzemieślnicy planują zamknięcie firmy (2%). Na sytuację rzemiosła jako segmentu o ogólnie mniejszej sile rynkowej i kapitałowej wpływają w szczególności obecne „zawirowania” w gospodarce, takie jak inflacja, stopniowe pogarszanie się koniunktury, wzrost kosztów prowadzenia działalności, presja płacowa.

Rodzinny biznes?

Jakie są motywy zakładania firm rzemieślniczych? Z opublikowanego przez PARP raportu wynika, że wiele przedsiębiorstw z tej branży ma charakter rodzinny, co potwierdzają liczby. W 37% badanych firm rzemieślniczych zatrudniających co najmniej dwie osoby pracują członkowie rodziny właściciela lub współwłaściciela. Podobny jest udział firm, w których wspólnicy są połączeni relacją rodzinną (38%). W badaniu odnotowano także firmy wielopokoleniowe (6%), szczególnie często w rzemiosłach spożywczych (13%). Ten rodzaj rzemiosła, a także rzemiosła drzewne, często zatrudniają członków rodziny (odpowiednio: 64% i 56%).

Motyw rodzinny okazał się także jednym, choć nie najważniejszym, ze źródeł przedsiębiorczości rzemieślniczej (ok. 10%). Ważną przesłanką do prowadzenia działalności rzemieślniczej jest chęć pozyskania konkretnych umiejętności przydatnych na rynku (tzw. fach w ręku). Stosunkowo często powstanie firm było wynikiem pasji i zainteresowań właścicieli (około 40%).

Pełna treść raportu [„Tropami polskiego rzemiosła”](#) dostępna jest na stronie PARP.